

PRIJEDLOG

METODOLOGIJE ZA ODREĐIVANJE IZNOSA TARIFNIH STAVKI ZA PRIJENOS ELEKTRIČNE ENERGIJE

POP RATNI DOKUMENT ZA RASPRAVU SA ZAINTERESIRANOM JAVNOŠĆU

Člankom 112. stavkom 1. podstavkom 1. točkom 2. Zakona o tržištu električne energije („Narodne novine“, broj 111/21) propisano je da tarifnu metodologiju za energetska djelatnost prijenosa električne energije donosi Hrvatska energetska regulatorna agencija (dalje: HERA).

Metodologija za određivanje iznosa tarifnih stavki za prijenos električne energije (u daljnjem tekstu: Metodologija) zamijenit će Metodologiju za određivanje iznosa tarifnih stavki za prijenos električne energije („Narodne novine“, broj 104/15 i 84/16) (u daljnjem tekstu: važeća Metodologija).

U odnosu na važeću Metodologiju ova Metodologija sadrži sljedeće promjene:

- uvodi se model izračuna planskih troškova gubitaka za sljedeću godinu,
- uvodi se poticajna regulacija za cijenu gubitaka,
- uvodi se procedura promjene iznosa tarifnih stavki u sadašnjoj regulacijskoj godinu za njen preostali dio,
- uvodi se tarifni element obračunske priključne snage za kupce,
- uvodi se naknada za korištenje mreže za proizvođače,
- ukida se ograničenje kod razdjeljivanja priznatih troškova na tarifne stavke za kupce,
- dodane su nove tablice u prilogu (npr. za novčane tokove i izračun dobiti),
- dodatno su doradene i proširene postojeće tablice (npr. razvidniji pregled prihoda i troškova, npr. proširene su za $G+2$ i $G+3$),
- Metodologija je prilagođena uvođenju eura,
- učinjene su stilske izmjene (raspored odredbi, izmjene oznaka i sl.).

Ovom Metodologijom utvrđuju se:

- ciljevi i načela Metodologije,
- značajke Metodologije,
- objekti prijenosne mreže koji su u nadležnosti ili vlasništvu operatora prijenosnog sustava,
- način i kriteriji za određivanje priznatih troškova operatora prijenosnog sustava,
- način i kriteriji za određivanje prihoda operatora prijenosnog sustava na temelju tarifnih stavki za prijenos električne energije,
- način i kriteriji za određivanje razlike prihoda i priznatih troškova,
- način i kriteriji za određivanje iznosa tarifnih stavki za prijenos električne energije i
- postupak za određivanje odnosno promjenu tarifnih stavki.

Primjena tarifnih stavki za sve naponske razine i za sve kupce zasniva se na sustavu jedinstvenog obračunavanja korištenja prijenosne mreže bez obzira na duljinu prijenosnog puta (princip poštanske marke).

Metoda regulacije koja se primjenjuje je metoda priznatih troškova uz poticajnu regulaciju koja se tiče cijene nabave energije za pokriće gubitaka. Predviđena je mogućnost mijenjanja iznosa tarifnih stavki jednom godišnje. Iznimno je predviđena mogućnost promjene iznosa tarifnih stavki tijekom sadašnje regulacijske godine za preostali dio regulacijske godine.

Određivanje iznosa tarifnih stavki za sljedeću regulacijsku godinu zasniva se na priznatim troškovima iz prethodne regulacijske godine, poticajima iz prethodne regulacijske godine, ostvarenim i

procijenjenim troškovima za sadašnju regulacijsku godinu te planiranim priznatim troškovima za sljedeću regulacijsku godinu.

Ovisno o kategoriji kupaca i tarifnom modelu, za određivanje iznosa tarifnih stavki primjenjuju se sljedeći tarifni elementi:

- radna energija [kn/kWh],
- obračunska vršna radna snaga [kn/kW],
- obračunska priključna radna snaga [kn/kW],
- prekomjerna jalova energija [kn/kvarh] i
- naknada za obračunsko mjerno mjesto [kn/mjesec].

Za proizvođače električne energije primjenjuje se obračunski element obračunske vršne radne snage [kn/kW]. Obračunska vršna snaga za proizvođače definirana je kao najveća vrijednost ostvarene snage proizvođača u svim petnaestominutnim intervalima u mjesecu.

HERA u sadašnjoj regulacijskoj godini, na temelju podataka o poslovanju operatora prijenosnog sustava iz Priloga 1. koji je sastavni dio Metodologije, utvrđuje za prethodnu regulacijsku godinu priznate troškove, ostvareni prihod, poticaje te vrijednost razlike između prihoda i priznatih troškova uvećanih za poticaje.

Razlika između ostvarenog prihoda i priznatih troškova uvećanih za poticaje iz prethodne regulacijske godine može se uzeti u obzir pri određivanju iznosa tarifnih stavki za razmatranu sljedeću regulacijsku godinu, ako je veća od 3% priznatih troškova uvećanih za poticaje u prethodnoj regulacijskoj godini.

Vrijednost regulirane imovine koja se koristi za izračun kapitalnih troškova koje se nadoknađuju kroz iznose tarifnih stavki ne uključuje:

- vrijednost imovine primljene bez naknade,
- vrijednost imovine u dijelu koji je financiran iz naknade za priključenje na elektroenergetsku mrežu novih korisnika mreže i za povećanje priključne snage postojećih korisnika mreže ili bespovratno dobivenih sredstava,
- vrijednost nematerijalne i materijalne imovine u pripremi koja se neće staviti u upotrebu tijekom regulacijske godine, kao ni
- predujmove za nabavu materijalne i nematerijalne imovine.

Prijenosna mreža na koju se primjenjuje Metodologija obuhvaća imovinu koja je u nadležnosti ili vlasništvu operatora prijenosnog sustava:

- dalekovodi i kabeli 400 kV,
- dalekovodi i kabeli 220 kV,
- dalekovodi i kabeli 110 kV,
- transformatorske stanice 400/x kV,
- transformatorske stanice 220/x kV i
- transformatorske stanice 110/x kV i postrojenja, u dijelu u kojem su u nadležnosti ili vlasništvu operatora prijenosnog sustava, te
- postrojenja 400, 220 i 110 kV u elektranama, u dijelu u kojem su u nadležnosti ili vlasništvu operatora prijenosnog sustava.

Priznati troškovi sastoje se od zbroja priznatih kapitalnih troškova (amortizacija i prinos na reguliranu imovinu) i priznatih troškova poslovanja, umanjeno za troškove pružanja nestandardnih usluga i ostale prihode.

Neopravdani troškovi koji se u pravilu ne priznaju su:

- vrijednosno usklađenje, u iznosu koji prelazi 1% od prihoda u regulacijskoj godini,
- usluge promidžbe, sponzorstva i troškovi sajмова, u cjelokupnom iznosu,
- troškovi reprezentacije, interne reprezentacije i promidžbe, u cjelokupnom iznosu,

- prigodne nagrade i godišnje nagrade članovima uprave, u cjelokupnom iznosu,
- troškovi premija životnog osiguranja, u cjelokupnom iznosu,
- rezerviranja, u cjelokupnom iznosu,
- darovanja (donacije), u cjelokupnom iznosu,
- kazne, penali, naknade štete i troškovi iz ugovora, u cjelokupnom iznosu,
- novčanih naknada isplaćenih na temelju zajamčenih standarda kvalitete opskrbe električnom energijom, te
- rashodi - otpisi materijalne i nematerijalne imovine koja se zamjenjuje novom imovinom i unosi u regulirana sredstva u istoj regulacijskoj godini.

Iz prethodne regulacijske godine uvažava se iznos koji proizlazi iz poticaja na cijenu gubitaka. Ako se radi o kazni, onda se nadoknađuje iznos koji se dobiva kao iznos priznatih troškova umanjen za iznos kazne. U slučaju nagrade iznos priznatih troškova uvećava se za iznos nagrade. Iznos nagrade i kazne iz prethodne regulacijske godine može se odraziti na iznos tarifnih stavki za sljedeću regulacijsku godinu.

Poticaaj na cijenu temelji se na referentnoj cijeni za nabavu gubitaka koja ima dvije sastavnice. Jedna sastavnica je za dugoročnu nabavu a druga za kratkoročnu nabavu gubitaka. Cijena za dugoročnu nabavu određuje se prema ostvarenim cijenama na mađarskoj burzi HUDEX, a za kratkoročnu nabavu prema ostvarenim cijenama s CROPEX-a. Ako je ostvarena cijena gubitaka skuplja od referentne cijene pojavljuje se kazna, a ako je niža od referentne cijene daje se nagrada.

Planska cijena gubitaka za sljedeću regulacijsku godinu računa se prema Metodologiji. Sastavnica koja se odnosi na kratkoročnu nabavu gubitka je nepoznata, budući da su cijene s CROPEX-a po kojima bi se mogla kupovati i prodavati energija za gubitke nepoznata. Cijena kratkoročne nabave se procjenjuje na temelju cijena s HUDEX-a iz prvog prethodnog mjeseca. Sastavnica referentne cijene koja se odnosi na dugoročnu nabavu je poznata, jer su cijene s HUDEX-a za sljedeću regulacijsku godinu krajem sadašnje regulacijske godine poznate za prvih osam mjeseci sadašnje regulacijske godine.

Relativni iznos gubitaka potreban za izračun planskih troškova gubitaka određuje se prema prosječnom relativnom iznosu gubitaka iz prethodnog trogodišnjeg razdoblja. Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o. (dalje: HOPS) procjenjuje planiranu isporuku električne energije kupcima, drugim prijenosnim sustavima i distribucijskoj mreži iz prijenosne mreže za sljedeću regulacijsku godinu. Planska količina gubitaka dobiva se kao umnožak prethodno navedenih veličina, a planski trošak gubitaka za sljedeću regulacijsku godinu kao umnožak te količine s planskom cijenom gubitaka.

Članak 46. stavak 16. Zakona o tržištu električne energije („Narodne novine“, broj 111/21) propisao je da proizvođač električne energije koji ima dozvolu za proizvodnju električne energije dužan plaćati tarifu za korištenje mreže za energiju koju predaje u prijenosnu odnosno distribucijsku mrežu sukladno metodologijama za određivanje iznosa tarifnih stavki za prijenos odnosno distribuciju električne energije.

Maksimalni dozvoljeni iznos tarifne stavke za proizvođače za sljedeću regulacijsku godinu se računa prema Metodologiji tako da prikupljeni iznos ne bude veći od 0,5 € po MWh isporučene električne energije u prijenosnu mrežu. Metodologijom se uvodi novi tarifni element obračunske vršne snage isporučene u mrežu za kojega HOPS predlaže iznos tarifne stavke koji mora biti manji ili jednak najvećem dozvoljenom iznosu izračunatom prema Metodologiji. Maksimalni iznos od 0,5 €/MWh propisan je *UREDBOM KOMISIJE (EU) br. 838/2010 od 23. rujna 2010. o utvrđivanju smjernica koje se odnose na mehanizam naknade između operatora prijenosnih sustava i zajednički regulatorni pristup naplati prijenosa.*

Iznos tarifne stavke za obračunsku priključnu snagu kupca HERA može odrediti na temelju podataka koje joj dostavlja operator prijenosnog sustava.

Nakon što se uvažavaju procijenjeni iznosi prihoda od tarifne stavke obračunske vršne snage za proizvođače i tarifne stavke obračunske priključne snage za kupce preostali iznos koji je potrebno prikupiti kroz iznose tarifnih stavki razdjeljuje se na ostale tarifne stavke putem referentnih koeficijenata propisanih u Prilogu 2. Metodologije.

Naknada za proizvođače se određuje u 2022. i primjenjuje u 2023. godine. Planski troškovi se u 2023. računaju za 2024. godinu. Cjenovni poticaj se prvi puta primjenjuje u 2024. za 2025. godinu. Tarifne stavke za priključnu snagu prvi puta se mogu odrediti u 2023. za 2024. godinu.